

Беларускі Універсітэт

ОРГАН ПАРТКОМА, РЭКТАРАТА, МЯСЦКОМА, КАМІТЭТА КАМСАМОЛА І ПРАФКОМА
БЕЛАРУСКАГА ОРДЭНА ПРАЦОУНАГА ЧЫРВОНАГА СЦЯГА
ДЗЯРЖАУНАГА УНІВЕРСІТЭТА ІМЯ У. І. ЛЕНІНА

№ 1 (796) ● Чацвер, 7 студзеня 1971 г. ● Цана 2 кап. ● Год выдання XXIV

XXIV З'езд

У РАБОЧЫХ АУДЫТОРЫЯХ

Універсітэцкіх лектараў даўно і добра ведаюць у падшэфных арганізацыях сталіцы і далёка ад яе — у вёсках, абласных і раенных цэнтрах рэспублікі.

Толькі што наступіў новы год, а нашы лектары зноў рыхтуюцца у дарогу. На гэты раз не-

далёка. Слухачамі іх будзь рабочыя праслаўленага аўтазавада. У чарговым выездзе прымуць удзел 12 выкладчыкаў з кафедраў гісторыі КПСС гуманітарных і прыродазнаўчых факультэтаў, гісторыі філасофіі, палітэканоміі, марксісцка-ленінскай філасофіі.

Яны выступяць у цэхах, на участках, непасрэдна на рабочых месцах. Тэматыка іх лекцый і гутарак прысвечана маючаму адбыццю XXIV з'езду КПСС, матэрыялам сесій Вярхоўных Саветаў СССР і БССР.

А. МАРЦАЎ.

«КАМСАМОЛ ФІЗФАКА—XXIV З'ЕЗДУ»

Так называецца фотастэнд, які расказвае аб працоўных справах, поспехах і пачынаннях студэнтаў фізічнага факультэта. Лічбы і факты сведчаць, што ў лютым, 1970 года, камсамольцы факультэта здалі ў друк 128 навуковых работ, зрабілі 12 выездаў агітбрыгад, прачыталі 23 лекцыі для рабочых і калгаснікаў, арганізавалі 3 лужныя агітпаходы

За мінулы год 476 членаў васемнаццаці студэнцкіх будаўнічых атрадаў фізфака асвоілі больш мільёна рублёў капіталаўкладанняў. На стэндзе ёсць і Ганаровая грамата ЦК ЛКСМБ, якой узнагароджана камсамольская арганізацыя факультэта ў сувязі з 50-годдзем камсамола Беларусаў.

Пазаўчора на пасяджэнні вучонага савета універсітэта па фізічных навукках адбылася абарона доктарскай дысертацыі дацэнтам кафедры фізічнай оптыкі Дзімітрыем Сцяпанавічам Умрэйкам. Дысертацыя прысвечана актуальнай праблеме ўстаўлення сувязі паміж спектральна-люмінесцэнтнымі характарыстыкамі і будовай комплексу злучэнняў ураніду з арганічнымі і неарганічнымі лігандамі. Вывучэнне іх уласцівасцей мае вялікае значэнне для далейшага развіцця тэо-

НОВЫ ЎКЛАД

рыя хімічнай сувязі ў комплексных злучэннях раду актыўна і для практычнага прымянення гэтых рэчываў у народнай гаспадарцы.

Дзімітры Сцяпанавіч Умрэйка, прымяняючы сучасныя спектраскапічныя метады даследавання, змог устанавіць рад агульных заканамернасцей комплексуаўтварэння.

А. КАМЯК,
дацэнт.

Яго работа атрымала высокую ацэнку ў Дзяржаўным аптычным інстытуце імя С. І. Вавілава (г. Ленінград) і афіцыйных апанентаў: акадэміка АН БССР Н. А. Барысевіча, члена-карэспандэнта АН УССР М. У. Белага і члена-карэспандэнта АН БССР Г. П. Гурыновіча.

Вучоны савет адзнагалосна прагаласаваў за прысуджэнне Д. С. Умрэйку вучонай ступені доктара фізіка-матэматычных навук.

СТАРТ ВЫДАТНЫ

У гэтай сесіі першай на гістарычным факультэце «стартвала» першая група III курса. Экзамен не з самых лёгкіх: марксісцка-ленінская філасофія. Але дацэнт Васіль Мікалаевіч Панкрату застаўся задаволены: адзнакі толькі выдатныя і добрыя.

Вельмі прыемна было ставіць пяці Ю. В. Вярханову, Л. Гуляевай, В. Лабонка і іншым.

А. ЛАМЕКА.

'АХ, ГЭТАЯ СЕСІЯ!..

І вось наступіў грозны «час расплаты»—сесія. У навагодняй насценгазэце біяфака «Vita» больш вопытных студэнтаў даюць парады першакурснікам: «вучыцца чытаць па гарызанталі», «вучыцца «шчасліва» білеты і загадзя ведаць адказы на ўсе любімыя пытанні выкладчыка... Гэта, канешне, жарты. А неабходныя парады былі дадзены даўно, калі да сесіі было яшчэ далёка.

Амаль побач з насценгазэтай —расклад экзаменаў. Цяжэй усіх трэцякурснікам. У зімовую сесію яны здаюць пяць экзаменаў.

Пасля дванаццаціднёвай

педагагічнай практыкі ў школах горада прыступілі да здачы экзаменаў і студэнты V курса. Першакурснікі ў зімовую сесію здаюць усёго толькі два экзамены. Каб толькі не быў «коман першы блін».

Для больш паспяховай падрыхтоўкі студэнтаў да экзаменаў на перыяд сесіі на факультэце спецыяльна адведзены свабодныя аўдыторыі, кабінеты.

Ах, сесія, сесія... Для каго першая, для каго апошняя. Але заўсёды яна трывожная і хваляючая. Такі ўжо характар у яе вялікай сесіі.

Н. ЛУЖКОВА.

ПА УНІВЕРСІТЭТУ

● На усіх факультэтах універсітэта зараз арганізуюцца агітацыйныя студэнцкія атрады. У час зімовых канікул яны выедуць у розныя раёны Беларусі, дзе выступяць з лекцыямі, канцэртамі мастацкай самадзейнасці перад працаўнікамі палёў і ферм, перад сельскімі школьнікамі, раскажуць аб 50-гадовым шляху універсітэта, аб жыцці студэнцкай моладзі. Усе гэтыя выезды прысвечаны XXIV з'езду партыі.

● У бібліятэцы галоўнага корпуса БДУ арганізаваны выстаўкі, прысвечаныя 75-годдзю лаўрэата Ленінскай прэміі пісьменніка Мікалая Пагодзіна і 70-годдзю выдатнага савецкага драматурга Усевалада Біншэўскага.

Трэці курс — не першы, і, здаецца, уся экзаменацыйная працэдура знаёмая да драбніц. Аднак усё роўна ўпэўненасць прыходзіць толькі тады, калі возьмеш білет. Адрозна ўспомняцца патрэбныя даты, імёны, падзеі: добрая падрыхтоўка прынясе выдатную адзнаку. Гэта могуць пацвердзіць трэцякурснікі гістфака, якія нядаўна здалі экзамен па гістарычнаму матэрыялізму дацэнту В. М. Панкрату.

Фота Д. ЧАХОВІЧА.

ЦЯЖКА У СЕМЕСТРЫ— ЛЁГКА У СЕСІЮ

Экзамен па псіхалогіі ў студэнтаў III курса біялагічнага факультэта быў адным з першых. Прымаў яго дацэнт Іосіф Антонавіч Кулак. Як ён адзначыў, самае лепшае уражанне пакінула чацвёртая група. Выдатнымі былі адказы студэнтаў Т. Міронавай, Т. Міцюкавай, Л. Надольскай, Р. Паплаўскай, С. Паповай, А. Прыхожай, А. Папок, В. Пікта. Многія ў гэтай групе атрымалі і добрыя адзнакі. У пятай групе асабліва грунтоўныя веды паказалі О. Ярута і О. Ясінская.

На жаль, многія студэнты прыходзяць на экзамен непадрыхтаванымі. Гэта, як правіла, тыя, хто несур'ёзна адносіцца да лекцый і асабліва да практычных заняткаў у семестры. Некаторыя, а іх амаль 15 працэнтаў, прасілі выкладчыка перанесці экзамен. Але ж хіба гэта выйсе? Наперадзе іх чакаюць не менш адказныя выпрабаванні па іншых прадметах.

НАСЦЕНГАЗЕТЫ ПАВЕДАМЛЯЮЦЬ

● Выйшлі чарговыя нумары факультэцкіх насценных газет. Акрамя святочных навагодніх матэрыялаў, вялікае месца на іх старонках займаюць паведамленні аб падрыхтоўцы да XXIV з'езда партыі, Ленінскага заліку і экзаменаў.

● Газета «Дружба народаў» змяшчае расказы замежных студэнтаў — французанкі Жэні Маганьез, ліванца Жака Антуана Амідзі, венесуэльца Архангела Бісэры і іншых — аб святкаванні Новага года ў іх краінах.

● На фізічным факультэце выйшаў першы нумар «Камсамольскага пражэктара». У ім змешчаны вынікі правэркі рэйдавай брыгады «КП» інтэрнатаў №№ 3 і 5, дзе жывуць фізікі.

ФПМ ПАДВОДЗІЦЬ ВЫНІКІ

І вось завершан першы семестр — перыяд станаўлення нашага факультэта, згуртавання яго калектыву, зараджэння яго традыцыяй. Працэс гэты праходзіць у асноўным паспяхова. Большасць студэнтаў добра сумленна адносіцца да вучобы — яны як след працавалі на працягу семестра, рэгулярна наведвалі заняткі. Трэба адзначыць, што больш парадку і арганізаванасці было ў тых групах, дзе склаўся дружны калектыв, дзе лепш працуюць старасты, камсоргі. Больш зладжана праходзіць заняткі, добрае наведванне лекцыяў у чацвёртай групе I курса, пятай — II курса, другой групы IV курса і інш.

Разам з тым, мы не маглі пазбегнуць фактаў нядабайных адносін да вучобы, пропуску заняткаў без уважлівых прычын. Так, у трэцяй групе III курса склаліся няправільныя адносіны да вывучэння філасофіі, аб чым сведчаць зрывы двух заняткаў. І толькі пасля ўмяшання дэканата становішча выправілася.

На працягу ўсяго семестра на факультэце вялася барацьба за высокую наведвальнасць. У гэтым кірунку было многа зроблена. Праводзіліся правэркі на лекцыях, у інтэрнатах.

Вядома, што першы семестр з'яўляецца найбольш цяжкім для першакурснікаў. Трэба адзначыць, што нацы студэнты I курса сур'ёзна адносяцца да вучобы, настойліва авалодваюць ведамі. Але і тут здараліся выпадкі парушэння дысцыпліны. Так, студэнтка Н. Ануфрэнка не устаяла перад цяжкасцямі, перастала наведваць заняткі і цяпер прадстаўлена для выключэння з універсітэта.

Наступіла напружаная пара. Хочацца пажадаць усім студэнтам паспяхова здаць сесію.

Н. ПАЛЯКОУ.
(«Алгарытм»).

Ужо трэці год пры кафедрэ гісторыі КПСС гуманітарных факультэтаў працуе аспіранцкая група. Кіруе ёю намеснік загадчыка кафедры па навуковай рабоце, доктар гістарычных навук прафесар Міхаіл Яфімавіч Шкляр. Кожны другі панядзелак збіраемся мы (нас дзесяць чалавек) у кабінце гісторыі КПСС галоўнага корпуса. Кіраўнік чытае спачатку ўводную лекцыю, а потым мы уступаем у гутарку, спрачаемся.

Так, у час апошняй сустрэчы Міхаіл Яфімавіч расказаў пра характар вузаўскай лекцыі па гісторыі КПСС. Галоўнае, падкрэсліў ён, навучыць студэнтаў чытаць і вывучаць У. І. Ле-

ніна, яго працы, рашэнні з'ездаў, Пленумаў. Неабходна, каб у лекцыі абавязкова разглядалася тэарэтычная праблема і было дано яе тлумачэнне. Па асобных пытаннях трэба скіроўваць увагу студэнтаў да вучэбных дапаможнікаў, лічбовых даных, да фактаў, якія могуць быць знойдзены ў партыйнай літаратуры. Такім чынам мы уключым студэнтаў у актыўную размову дзейнасць, якая дасць свае плённыя вынікі. Пры гэтым патрэбна да канца пераканваць і слухачоў у правасць сваёй думкі, быць па-камуністычнаму патрабавальным да сябе. Ніколі не трэба забываць, як у такіх выпадках працаваў У. І. Ленін. Напрыклад, на III з'ездзе РСДРП 138 ра-

З КРЫНІЦЫ ВОШЫТУ

зоу выступіў ён з тлумачэннем сваёй пазіцыі, рабіў папраўкі. Вось колькі намаганняў прыкладаў Уладзімір Ільіч, каб даказаць сваю правату. А ці заўсёды мы паслядоўна праводзім у жыцці гэты вялікі ленінскі запавед?.. Вось над гэтым патрэбна і задумацца будучым маладым выкладчыкам. Лекцыя па гісторыі КПСС павінна быць даходлівай і глыбокай па зместу.

Адначасна Міхаіл Яфімавіч і некаторыя асабліваці чытанні лекцыяў па гісторыі

КПСС на тым ці іншым факультэце. З будучымі журналістамі патрэбна больш падрабязна разглядаць работу У. І. Леніна «Партыйная арганізацыя і партыйная літаратура». На вячэрніх аддзяленнях, на прыродазнаўчых факультэтах неабходна глыбей тлумачыць складанасць тэарэтычных пытанняў гісторыі КПСС. Дыктуецца такая неабходнасць абмежаванасцю тут часу на праходжанне курса. Абавязкова павінны ўключыцца ў лекцыю мясцовы матэрыял з гісторыі КПБ. Увогуле роля выкладчыка велізарная, падкрэсліў у заключэнне прафесар, а лекцыя з'яўляецца вядучай формай выкладання гісторыі КПСС.

Вядома, як карысна праслухаць такую змястоўную параду старэйшага выкладчыка. І таму гэтыя заняткі мы наведваем з вялікім задавальненнем.

Я займаюся ў групе другі год і за гэты час змог глыбей даведацца, як працаваць у архівах з партыйнымі дакументамі, як правільна і ясна аргументаваць свае вывады, а таксама як працаваць над дысертацыяй, каб была яна актуальнай і дапамагала далейшай працоўцы тэарэтычных пытанняў нашага руху наперад, да камуністычнага грамадства.

Аб тым, што работа аспі-

ранцкан групы дае вялікі плён, можна меркаваць і па водзыхах маіх таварышаў. Аспірантка Л. П. Максімава, напрыклад, заўважыла, што гэтыя заняткі вельмі многа дапамаглі ёй у рабоце над выбранай тэмай. П. Г. Чырвына вельмі ўдзячны парадам сваіх таварышаў, якія прыныцкова абмяркоўвалі яго работу.

У заключэнне скажу, што дружны калектыв, які фарміраваўся на нашай кафедрэ, вельмі многім абавязан яго кіраўніку М. Я. Шкляру.

Перадаючы і некалькі аб'яўляючыя накоплены вопыт, хачу сказаць, што ў апошні час мы пашыраем дзейнасць нашай групы. Запрашаем да сябе аспірантаў з другіх кафедраў. Між іншым, ініцыятыву правялі тут яны самі. Першы раз прыйшлі паслухаць, а потым пачалі наведваць кожныя заняткі Іван Стадуб, Уладзімір Ладзеў, Валерый Галубовіч і іншыя. Мы пачалі запрашаць да сябе і іншых выкладчыкаў. Так, нядаўна ў нас выступіў прафесар Анатолий Яфімавіч Жураў на зацікавіўшую нас тэму «Выкарыстанне мастацкай літаратуры на лекцыях і семінарах па гісторыі КПСС».

В. КЛІМОВІЧ,
аспірант кафедры гісторыі
КПСС гуманітарных
факультэтаў.

У КАМІТЭТ камсамола хімфака я ішла з яўным намерам напісаць крытычны матэрыял аб агітацыйнай брыгадзе факультэта. І на гэта былі свае прычыны. Апошні выезд агітбрыгады нашага факультэта журналістыкі, артыкул Н. Салук аб брыгадзе фізфака сведчылі аб тым, што студэнцкія брыгады не адыгрываюць агітацыйнай ролі.

Размова з адказным за культмасавую работу Валерыем Будзько пачалася без асаблівага ўступу.

Убачыўшы ў мяне ў руках газету «Беларускі ўніверсітэт» і вялікі заглавак «Якой быць агітбрыгадзе?», Валерый адразу сказаў:

— Нават не чытаўшы ар-

тыкула я раскажу, якой павінна быць агітбрыгада. Перш за ўсё, трэба глядзець у корань «Агіт» — гэта азначае, з дапамогай канцэртаў праводзіць ідэі, агі-

галоўных пытаннях сваёй работы...

— Ну і як рэагавалі гледачы?

— Нас прымалі вельмі добра. Перад канцэртамі мы

ваўся студэнцкі калектыв, хочам зрабіць яго больш маладзёжным, актуальным...

— Колькі выездаў вы зрабілі?

— Мы далі тры канцэр-

ВЫСТУПАЦЬ ЯК МОЖНА ЛЕПШ

таваць за іх ажыццяўленне. Канцэрты павінны быць падпарадкаваны нейкай пэўнай праграме...

— А у вас ёсць праграма?

— Нашы канцэрты даваліся па пэўнаму сцэнарыю, які мы склалі самі. У сваіх выступленнях высмейвалі дармаедаў, п'яніц, пляткараў, маладых спецыялістаў, якія не разбіраюцца ў

даведваліся аб прозвішчах перадавікоў і прысвячалі ім лепшыя нумары. У сцэнах стараліся высмейць персанальна тых, хто нядабраўленна адносіўся да работы. Гэта, канешне, выклікала жывы інтарэс.

— Ці думаеце вы мяняць сцэнарый?

— Вядома, мы хочам зрабіць яго такім, каб пазна-

ты. Першы — у Фаніпальскім раёне ў верасні, калі мы былі на бульбе, другі — у Маладзечанскім. А яшчэ адзін выезд зрабілі трэцякурснікі па асабістай ініцыятыве. Зараз мы рыхтуемся да новай паездкі.

— Валерый, а вось вы, як адказны за гэты від студэнцкай дзейнасці, задаволены агітбрыгадай, канцэр-

тамі?

— Мы стараемся выступаць як можна лепш, але ў нас цяжкасці з інструментамі, бываюць арганізацыйныя непаладкі.

Так, цяжкасці ў падрыхтоўцы выездаў агітбрыгад, вядома, ёсць, і камітэтам камсамола, асабліва тых факультэтаў, дзе практыкуюцца звычайныя канцэртныя паездкі, варта сур'ёзна падумаць не толькі над арганізацыйным выездам, але і над праграмай выступлення. Даручаць такую адказную справу трэба людзям, якія б не толькі правільна разумелі мэты і задачы агітбрыгад, але маглі б ажыццявіць іх.

Л. ЦІТОВА.

Працягваем размову

А РТЫКУЛ «Якой быць агітбрыгадзе?» матэматыкі вырашылі абмеркаваць на пасяджэнні камітэта камсамола. Праўда, сакратар Алех Мельнікаў адразу не згаджаўся, гаворачы, што усё і так ясна. Але аказалася: не так ужо ясна, і паспрачацца было аб чым.

Гутарка пачалася ажыўлена. Першай выступала Саня Сабалеўская — адказная за культмасавы сектар.

— Хачу сказаць адразу, што агітбрыгады, якая адпавядала б сваёй назве, у нас няма. Але ж вязём мы ў вёску «не скарочаны да мінімуму варыянт лекцыяў» і не «турысцкія песні пад гі-

тарту», як пісала аўтар артыкула Н. Салук. Даклады ў нас заўсёды змястоўныя, на цікавыя тэмы. Ёсць эстрадная група, танцавальны калектыв. Вось

нядаўна мы ездзілі ў адну з вёсак Стаўцоўскага раёна. Нас вельмі цёпла сустрэлі. Вяскоўцы з цікавасцю слухалі лекцыю аб міжнародным становішчы, якую чытаў Пеця Вакульчык. Ну, а артыстаў — дык тых доўга не адпускалі. І гэта зусім не таму, што «вёскі далёкія», дзе канцэрты рэдка быва-

юць, проста людзі ўдзячны, што мы дорым ім радасць.

Алех Мельнікаў:

— Я згодзен з Саняй. Хачу толькі дадаць, што прывезлі б мы ў вёску пад

як стварыць сапраўдную агітбрыгаду, з чаго пачаць? Як вырашыць многія пытанні, звязаныя з паездкай, хача б з тым жа аўтобусам? Саня Сабалеўская:

ДАВАЙЦЕ ДУМАЦЬ РАЗАМ

самым Мінскам нават спраўды добрую агітбрыгаду — «гарачай» сустрэчы не было б. Бо усё ж такі самадзейнасць ёсць самадзейнасць.

Слова просіць Барыс Іспраўнікаў — рэдактар КП. — Вось у артыкуле гаворыцца, што няма у нас выдумкі, задору. Але ж крытыкаваць заўсёды лягчэй. А

— Так-так. Горшай спраўды, як «выбіванне» аўтобуса для паездкі, і не прыдумаеш. Пакуль аббегаеш усе інстанцыі, і ехаць расхоцца.

Мне здаецца, камітэту камсамола ўніверсітэта трэба звярнуць на гэта больш увагу.

Іна Мужычкова:

Навуковая прадукцыя Беларускага дзяржаўнага ўніверсітэта імя У. І. Леніна карыстаецца вялікім попытам чытачоў не толькі ў нашай рэспубліцы, але і за яе межамі. У адрас выдавецтва прыходзяць шматлікія пісьмы, заяўкі ад вучоных, студэнтаў, выкладчыкаў розных навуковых устаноў, масавых бібліятэк...

Асабліва многа заявак на кнігу Н. С. Мажэйкі і А. П. Ігнаценкі «Древнерусский язык», М. І. Жукава «Философские основы кибернетики», Н. А. Ганчаровай «Практическое пособие по английскому языку», Б. П. Баркоўскага «Справочник

для арыентавання ў некаторых граматычных формах пры чтении немецких текстов» і іншыя.

Літаральна ў кожным пісьме маюцца радкі накіттал: «...мне вельмі патрэбна кніжка, якая выйшла ў вашым выдавецтве», «Дарэгі таварышы, прашу высласць мне...» і г. д. Ёсць і больш строгія, афіцыйныя пісьмы. Нашай прадукцыі цікавяцца і Дзяржаўны архіў Яраслаўскай воб-

ласці, і бібліятэка Маскоўскага інстытута сталі і сплаваў, і работнікі Пермскага політэхнічнага інстытута, і многія іншыя.

Калектыв выдавецтва БДУ імкнецца да таго, каб нашы кнігі былі не проста дапаможнікам ці падручнікам, але і добрым падарункам.

Л. САМАСЕЙКА,
ст. рэдактар выдавецтва
БДУ.

КНИГІ,

КНИГІ,

КНИГІ...

